

ness of professional-pedagogical self-realization of the teacher of the postgraduate education system by means of information and communication technologies]. SCI-ARTICLE.RU,36,85–95

3. Leont'ev, D. A. (2000). Test smyslozhiznennyh orientacij [The test of meaningful orientations]. Smysl, 18

4. . Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theory and empirical tests in 20 countries. Academic Press, 25, 1–65

5. Rean, A. A., Bordovskaya, N. V., Rozum S. I. (2002). Psihologiya i pedagogika [Pedagogy and psychology]. Piter, 432

6. Badmaeva, N. C. (2004). Vliyanie motivacionnogo faktora na razvitie umstvennyh sposobnostej [The influence of the motivational factor on the development of mental abilities]. Ulan-Udeh, 386

7. Rogov, E. I. Nastol'naya kniga prakticheskogo psihologa [Handbook of practical psychologist]. Moscow, 480

8. Markova A. K., Nikonova A. YA. (1987). Psihologicheskie osobennosti individual'nogo stilya deyatel'nosti uchitelya [Psychological features of the individual style of the teacher]. Voprosy psihologii, 5, 40–48

PROFESSIONAL-PEDAGOGICAL SELF-REALIZATION OF POSTGRADUATE EDUCATION TEACHER BY THE MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES: FOR THE RESULTS OF THE ASCERTAINING STAGE OF RESEARCH

I.A.Nikolaesku

Abstract. *The article presents the results of an experiment on the ascertaining stage of research in the study of problems of professional-pedagogical self-teacher system of postgraduate education by means of information and communication technologies. Empirical research materials reveal not only the impact of the real state of the professional-pedagogical self-teacher of postgraduate education by means of information and communication technologies, but also determine the educational objectives for the forming stage of the experiment. Diagnostic tools, in accordance with the selected criteria are presented. The diagnostic tool (known tests, techniques, author's questionnaires and questionnaires, writing of creative essays, method of observation, expert assessments, etc.) is presented in accordance with the selected criteria ("professional-pedagogical orientation", "creative activity of professional-pedagogical self-realization in subject-subject interaction", "productivity of knowledge", "professional-pedagogical satisfaction") professional-pedagogical self-realization of the teacher of the system unified education by means of information and communication technologies. The reasons for the assessment of the quality of the information and communication space by the teachers of the postgraduate pedagogical education system are described. The prognostic directions that contribute to raising the level of professional and pedagogical self-realization of the teacher of the postgraduate education system by means of information and communication technologies are indicated. Studies in this direction can be continued in the aspect of implementing the methodology of professional and pedagogical self-realization of the teacher of the postgraduate education system by means of information and communication technologies.*

Keywords: *professional and pedagogical self-realization, teacher of the postgraduate education system, information and communication technologies, diagnostic tools*

УДК 377.36:63: 332.2

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ КОЛЕДЖІВ

Г.В. ПЕТРІВ, викладач ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є.Храпливого»

E-mail: galunka-s-p@ukr.net

Анотація. У статті визначено та обґрунтовано педагогічні умови виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів студентів аграрних коледжів. На основі аналізу педагогічної літератури, використання методу експертної оцінки, встановлено, що найбільш ефективними для виховання даної якості є такі педагогічні умови: передача студентам коледжів знань про цінність земельних ресурсів; формування готовності наставників академічних груп та викладачів до виховання у студентів аграрних коледжів ціннісного ставлення до земельних; вмотивування студентів коледжів до екологобезпечного використання земельних ресурсів у агропромисловому і сільськогосподарському виробництві; залучення студентів коледжів до колективної продуктивної праці на землі.

Ключові слова: педагогічні умови, виховання, земельні ресурси, ціннісне ставлення до земельних ресурсів, органічне землеробство.

Актуальність (Introduction). Україна – це країна з потужним агропромисловим потенціалом, якісними земельними ресурсами та сприятливими кліматичними умовами. Однак ще з радянських часів у свідомості громадян нашої держави утвердилось споживацьке ставлення до земельних ресурсів. Потреба забезпечення економічного добробуту та продовольчої безпеки України ставить перед аграрною освітою завдання підготовки фахівців, які б раціонально використовували земельні ресурси, зберігали родючість українських ґрунтів та вирощували здорову, екологічно чисту продукцію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). До проблеми виховання ціннісних ставлень звертались у своїх дослідженнях О. Вишневський, В. Киричок, В. Кузь, О. Сухомлинська, Г. Шевченко. В останні роки захищено дисертації О. Колонкової, С. Скрипник, Т. Юркової по вихованню ціннісного ставлення до природи.

Мета (Purpose). Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні педагогічних умов виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів студентів аграрних коледжів.

Методи (Methods). В дослідженні використано методи спостереження, бесіди, анкетування, опитування, експертної оцінки.

Результати (Results). Під педагогічними умовами ми розуміємо обставини від яких залежить ефективність досягнення виховних цілей. У новому тлумачному словнику української мови «умова» розглядається, як необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь; обставини, особливості при яких відбувається або здійснюється що-небудь [1, с. 632]. Аналіз педагогічної літератури, використання методу експертної оцінки та наш досвід виховної роботи дали можливість виділити такі педагогічні умови виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів студентів аграрних коледжів: 1) передача студентам коледжів знань про цінність земельних ресурсів; 2) формування готовності наставників академічних груп та викладачів до виховання у студентів аграрних коледжів ціннісного ставлення до земельних; 3) вмотивування студентів коледжів до екологобезпечного використання земельних ресурсів у агропромисловому і сільськогосподарському виробництві; 4) залучення студентів коледжів до колективної продуктивної праці на землі.

Першою педагогічною умовою є передача студентам коледжів знань про цінність земельних ресурсів. У філософській літературі під знаннями розуміють особливу форму духовного засвоєння результатів пізнання (процесу відтворення дійсності), яка характеризується усвідомленням їх істинності. Саме знання в процесі практичного використання перетворюється у переконання людей [2, с. 229].

Студент аграрного коледжу основні знання про земельні ресурси здобуває під час вивчення професійних дисциплін, доповнюючи їх у процесі вивчення гуманітарних дисциплін знаннями про історію рідної землі, захисників України, про видатних аграріїв. Для того, щоб з'ясувати, які саме знання про земельні ресурси здобувають студенти під час навчання в аграрних коледжах, ми проаналізували освітньо-професійну програм підготовки молодшого спеціаліста спеціальності «Виробництво і переробка продукції рослинництва». В ході вивчення дисциплін природничо-наукової підготовки студенти повинні вміти користуватися ґрунтовими картами і агрохімічними картографіями, визначати бур'яни і підбирати методи боротьби з ними, складати сівозміни, проводити контроль якості виконання польових робіт, складати систему

удобрення, раціонально використовувати природні ресурси, користуватися ПЕОМ, визначати ефективність сільськогосподарського виробництва, приймати управлінські рішення, з метою використання набутих знань і умінь у професійній діяльності [3]. Основні знання про цінність земельних ресурсів студенти здобувають у ході вивчення дисципліни «Ґрунтознавство», «Землеробства», «Агрохімія».

Важливою педагогічною умовою є формування готовності наставників академічних груп до виховання у студентів аграрних коледжів ціннісного ставлення до земельних ресурсів. Готовність – стан мобілізації психологічних і психофізіологічних систем людини, які забезпечують виконання певної діяльності [4].

Наставник академічної групи (куратор) – є координатором виховних впливів на особистість студента у стінах навчального закладу, саме тому на наставника покладається основну роль у здійсненні виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів. Наставники академічних груп агроколеджів в більшості мають педагогічну освіту, та як показала практика тільки невелика кількість з них ознайомлена з методикою виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів. У 2016 році ми провели опитування у якому взяло участь 51 викладачі аграрних коледжів. Респондентам було запропоновано такі запитання: «Як ви розумієте сутність поняття «ціннісне ставлення до земельних ресурсів?». Тільки 25% (13 осіб) змогли сформулювати визначення даного поняття, 39% (20 осіб) асоціюють його з ціннісним ставлення до природи, а 36% (18 осіб) взагалі не розуміють сутності даного поняття. Відповідаючи на наступне запитання: «Чи вважаєте Ви за потрібне виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів у студентів аграрних коледжів», відповіді розділилися наступним чином, 46% (24 особи) погоджується з даним твердженням, 30% (15 осіб) – не впевнені, 24 % (12 осіб) відповіли негативно. Викликає тривогу те, що тільки 22% опитаних (11 осіб) стали собі за мету виховання у студентів ціннісного ставлення до земельних ресурсів, 35 % (18 осіб) – іноді цим займаються, а 43% (22 особи) взагалі ніколи не ставили собі за мету виховання даної якості у студентів. Для того, щоб бути готовим до виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів викладачам та наставникам академічних груп слід мати не тільки бажання, але відповідні знання та вміння у цій сфері.

Отже, готовність наставників академічних груп до виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів - це складне психологічне утворення, яке включає необхідні мотиви, знання про земельні ресурси, органічне землеробство, раціональне землекористування, володіння методиками виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів та професійно-особисті якості, які дозволяють застосувати наявні знання та практики та на належному рівні організувати процес виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів.

Третьою педагогічною умовою є вмотивування студентів коледжів до екологобезпечного використання земельних ресурсів у агропромисловому і сільськогосподарському виробництві. Мотив (від лат. moveo – рухаю, спонукаю до дії) – це спонукування людини до активності, пов'язане з намаганням задовольнити певні потреби, тобто це внутрішня рушійна сила, що спонукає особистість до активності. Мотивація – складна система спонукань, що зумовлюють спрямування активності індивіда на отримання, перетворення і збереження нового досвіду (знань, умінь, способів дій, вражень, уподобань) [4, с.528].

В сучасних умовах ефективна господарська діяльність на землі можлива лише за тих умов, коли на ній будуть працювати люди, які не сприймають землю як товар та джерело збагачення, не женуться за надприбутками, вміють на ній раціонально працювати. Тому у студентів аграрних коледжів слід розвинути гостру потребу забезпечення благополуччя та економічного добробуту України шляхом впровадження органічного землеробства. Студенти, які оволоділи екологобезпечними способами ведення агрогосподарства при вивченні фахових дисциплін мають усвідомлювати необхідність бережного поводження із земельними ресурсами, а також відмовитись від логіки отримання надприбутків і високої врожайності шляхом застосування виключно інтенсивних технологій, що передбачають застосування хімікатів, пестицидів і гербіцидів. Вмотивування до екологобезпечного використання земельних ресурсів у агропромисловому і сільськогосподарському виробництві виступає для студентів аграрних коледжів своєрідним маяком, який повинен перерости у звичку, якою вони мають постійно надихатися, використовуючи органічне землеробство, мульчування, седерати, дотримуючись сівозміни, одержуючи при цьому екологічно чистий врожай, не виснажуючи

та не зменшуючи родючість ґрунтів. Суттєвим є те, щоб дане вмотивування не було тимчасовим явищем, не зникло із закінченням навчального закладу, залишилося супутником протягом усього життя та стало дороговказом у процесі майбутньої професійної господарської діяльності.

Отже, вмотивування студентів коледжів до екологобезпечного використання земельних ресурсів у агропромисловому і сільськогосподарському виробництві - це складне психологічне утворення, що включає виражені потреби в еколого-органічному землеробстві, гармонійному співжитті з природою, забезпеченні економічного добробуту країни, афіліації, набутті професійних знань про земельні ресурси та про органічне землеробство, умінь та навичок раціонального, екологобезпечного господарювання на землі, розвинену потребу у самовихованні ціннісного ставлення до земельних ресурсів та в професійній самореалізації.

Четвертою педагогічною умовою є залучення студентів коледжів до продуктивної праці на землі в колективі. А. С. Макаренко зазначає, що колектив об'єднує людей не лиш загальною ціллю і спільною працею, але й спільною організацією цієї праці. Кожна дія окремого вихованця, кожна його невдача чи успіх повинні розцінюватися як невдача чи успіх на тлі колективної справи. Праця потрібна не лише для реалізації трудового інстинкту, але й для того аби дитина вчилася добре виконувати якусь конкретну роботу, підвищувала свою виробничу кваліфікацію [5, с. 53, 242]. Залучення студентів аграрних коледжів до продуктивної праці на землі в колективі має відбуватися у ході проведення навчальних практик, упорядкування території, проведення толок, екологічних десантів.

Якщо проаналізувати державний стандарт підготовки фахівців напрямку «Агрономія», спеціальності «Виробництво і переробка продукції рослинництва», то бачимо, що він включає всього 2394 години практичної підготовки з яких 1230 аудиторних годин навчальних практик з таких дисциплін: ботаніка, землеробство з ґрунтознавством, агрохімія, насінництво і селекція, кормовиробництво, плодівництво, рослинництво, захист рослин, технологія зберігання і переробки продукції рослинництва, в тому числі робітничі професії (тракторист-машиніст, квітникар), технологічна та переддипломна практики [6].

В ході навчальної практики з ґрунтознавства студенти набувають навиків проведення польового обстеження ґрунтів, розпізнають за зовнішніми ознаками ґрунтові типи і різновиди, відбирають зразки ґрунтів із різних генетичних горизонтів, описують будову ґрунтового профілю, визначають механічний склад ґрунтів у польових умовах, оформляють журнал обстеження ґрунтів та складають ґрунтову карту. Проходячи навчальну практику із землеробства студенти роблять польове обстеження полів на забрудненість, складають карту забрудненості полів та різні типи і види сівозмін, розробляють протиерозійні заходи в умовах конкретного господарства, роблять контроль якості обробітку ґрунту. Під час практичних занять із агрохімії студенти вчать розраховувати норми добрив, підбирають їх форми та розподіляють за строками внесення, відбирають зразки ґрунту, проводять аналіз та вміст елементів живлення, складають систему удобрення культур у сівозмінах [7, с. 19-21]. Саме в ході колективної праці на землі на колекційно-дослідних полях навчального закладу чи на полях базових навчально-виробничих господарств у студентів виховується ціннісне ставлення до земельних ресурсів.

Необхідним є те, щоб у студентському колективі сформувалися традиції спільної трудової діяльності. Надзвичайно важливою тут є роль куратора академічної групи, який сформувавши студентський колектив разом із вихованцями своїм прикладом у колективній трудовій діяльності на землі, проявляє свою любов до неї. В аграрних коледжах традицією має стати робота академічної групи на закріпленій території навчального закладу. Бо той студент, який впорядкував визначену йому ділянку ніколи не дозволить собі знову засмічувати чи забруднювати її. Обов'язковими також мають стати трудові та екологічні десанти, толоки для зачистки придорожніх смуг населених пунктів, очистки берегів річок, лісів, парків, скверів від сміття.

Висновки і перспективи (Discussion). Таким чином, для виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів студентів аграрних коледжів слід забезпечити чотири педагогічні умови: передача студентам коледжів знань про цінність земельних ресурсів; формування готовності наставників академічних груп та викладачів до виховання у студентів аграрних коледжів ціннісного ставлення до земельних; вмотивування студентів коледжів до

екологічно безпечного використання земельних ресурсів у агропромисловому і сільськогосподарському виробництві; залучення студентів коледжів до колективної продуктивної праці на землі. Перспектива подальших досліджень полягає в експериментальній перевірці визначених педагогічних умов.

Список використаних джерел

1. Новий тлумачний словник української мови [Текст] : 42 000 слів: У 4 т.: Для студ. вищих та серед. навч. закл. / уклад. В. Яременко, О. Сліпушко. – К. : Аконті, 1998. Т.4. 943 с.
2. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. - Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
3. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма підготовки молодшого спеціаліста. Галузь знань 0901 "Сільське господарство і лісництво". Напрямок підготовки. 6.090101 "Агрономія". Спеціальність. 5.09010103 "Виробництво і переробка продукції рослинництва". Кваліфікація. 3212 агротехнік. Видання офіційне. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2013. – 62 с.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України: гол. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008.- 1040 с.
5. Макаренко А.С. Коллектив и воспитание личности./ А.С.Макаренко – М.: «Педагогика», 1972. – 333 с.
6. Робочий навчальний план. Спеціальності 5.09010103 «Виробництво і переробка продукції рослинництва». Форма №-Н 3.01. ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого». – 2016.
7. Типова програма практик підготовки фахівців ОКР «Молодший спеціаліст» спеціальності 201 «Агрономія» (зо ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва» в аграрних вищих навчальних закладах) Міністерство освіти і науки України Державна установа «Науково-методичний інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта». Рекомендовано науково-методичною радою Науково-методичного центру «Агроосвіта» (протокол від «22» червня 2016 року № 6).
8. Шинкарук В.Д. Виховання особистості в колективі у педагогічній системі А.С. Макаренка / В.Д. Шинкарук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія». – К.: Міленіум, 2016. – Вип.233. – С. 306-312.

References

1. Yaremenko V., Slipushko O. (1998) Novyy tлумachnyy slovnyk ukrayinskoyi movy [Tekst] : 42 000 slov: U 4 t.: K. : Akonit. T.4. 943.
2. Shynkaruk V. I. (2002) Filosofskyy entsyklopedychnyy slovnyk : éntsyklopedyya. Kyiv : Abrys. – 742.
3. Haluzevyy standart vyshchoyi osvity Ukrayiny. Osvitn'o-profesiyna prohrama pidhotovky molodshoho spetsialista. Haluz' znan' 0901 "Sil's'ke hospodarstvo i lisnytstvo". Napryam pidhotovky. 6.090101 "Ahronomiya". Spetsial'nist'. 5.09010103 "Vyrobnytstvo i pererobka produktsiyi roslynnytstva". Kvalifikatsiya. 3212 ahrotekhnik. Vydannya ofitsiyne. Ministerrt-svo osvity i nauky Ukrayiny. Kyiv, 2013. 62.
4. Kremen V.H. (2008) Entsyklopediya osvityu. K.: Yurinkom Inter. 1040.
5. Makarenko A.S. (1972) Kollektiv y vospytanye lychnosty. M.: «Pedahohyka». 333.
6. Robochyy navchalnyy plan. Spetsial'nosti 5.09010103 «Vyrobnytstvo i pererobka produktsiyi roslynnytstva». Forma №-N 3.01. VP NUBiP Ukrayiny «Zalishchyts'kyy ahrarnyy koledzh im. YE. Khraplyvoho». 2016.
7. Typova prohrama praktyk pidhotovky fakhivtsiv OKR «Molodshyy spetsialist» spetsial'nosti 201 «Ahronomiya» (zo OPP «Vyrobnytstvo i pererobka produktsiyi roslynnytstva» v ahrarnykh vyshchykh navchal'nykh zakladakh) Ministerstvo osvity i nauky Ukrayiny Derzhavna ustanova «Naukovo-metodychnyy informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya diyal'nosti vyshchykh navchal'nykh zakladiv «Ahroosvita». Rekomentovano naukovo-metodychnoyu radoyu Naukovo-metodychnoho tsentra «Ahroosvita» (protokol vid «22» chervnya 2016 roku № 6).

8. Shynkaruk, V.D. (2016) Vykhovannia osobystosti v kolektyvi u pedahohichnii systemi A.S. Makarenka [Education of the person in the collective in the pedagogical system A.S. Makarenko]. Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya «Pedahohika. Psykholohiia. Filosofiia». 233. 306-312.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ВОСПИТАНИЕ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К ЗЕМЕЛЬНЫМ РЕСУРСАМ СТУДЕНТОВ АГРАРНЫХ КОЛЛЕДЖЕЙ

Г.В. Петрив

Аннотация. В статье определены и обоснованы педагогические условия воспитания ценностного отношения к земельным ресурсам студентов аграрных колледжей, а именно: передача студентам колледжей знаний о ценности земельных ресурсов; формирование готовности наставников академических групп и преподавателей к воспитанию у студентов аграрных колледжей ценностного отношения к земельным; мотивировка студентов колледжей к экологически безопасному использованию земельных ресурсов в агропромышленном и сельскохозяйственном производстве; привлечение студентов колледжей к коллективной производительного труда на земле.

Ключевые слова: педагогические условия, воспитание, земельные ресурсы, ценностное отношение к земельным ресурсам, органическое земледелие.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF EDUCATION OF VALUE ATTITUDE TO LAND RESOURCES OF AGRICULTURAL COLLEGES STUDENTS

H.V Petriv

Abstract. The article defines and substantiates the pedagogical conditions of raising the value relation to the land resources of students of agrarian colleges, namely: transferring knowledge of the value of land resources to college students; formation of the readiness of the mentors of academic groups and teachers for the education of students of agricultural colleges of value attitude to land; motivating college students to ecologically safe use of land resources in agroindustrial and agricultural production; involvement of college students in collective productive work on the ground.

Key words: pedagogical conditions, education, land resources, value attitude to land resources, organic agriculture

УДК 378.4

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ

О.І. ПІДДУБЦЕВА, викладач кафедри філології

Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

E-mail: poddubtseva@ukr.net

Анотація. В статті проаналізовано сучасні теоретичні та практичні праці щодо розуміння поняття “професійна мобільність”. Окреслені основні види професійної мобільності — вертикальна та горизонтальна. Розглянуто інноваційні методи формування професійної мобільності майбутніх фахівців-аграріїв на заняття з дисципліни “Німецька мова (за професійним спрямуванням)”. Докладно досліджені такі інноваційні методи як “case study”, мікрофон, метод проектів.

Ключові слова: професійна мобільність, інноваційні методи, case study, мікрофон, метод проектів, фахівець-аграрій.

Актуальність (Introduction). На сучасному етапі розвитку країни професійна мобільність є предметом вивчення багатьох наук — педагогіки, психології, соціології, економіки. Це пояснюється тим, що ринок праці диктує нові вимоги до якості підготовки молодих фахівців аграрного сектору, готових до конкурентної боротьби за робочі місця. Тому педагогічна наука не може не порушувати питання “професійної мобільності” фахівців різних спеціальностей.

© О. І. Піддубцева, 2017